

Carl Michael Bellman

Salmer

Musik af J.S. Bach

Fordansket
& sunget af
Ulrik Cold

Kristian
Buhl
Mortensen
barokguitar

CARL MICHAEL BELLMAN
Musik: Johann Sebastian Bach

- 1) Kære Far, tag hånd om mig (10), Svensk mel. 1700-tallet - bg/æ/vg 2:24
- 2) Menuet nr. 1 Notenbüchlein - bg/æ/vg 1:51
- 3) Om et løfte står der skrevet (39), Sch. 18- bg/æ 3:35
- 4) Snart når Du til gravens hi (37), Sch. 8-bg/æ/vg 4:08
- 5) Menuet nr. 2 Notenbüchlein -æ/ bg/vg 1:39
- 6) Ud sprang i al sin pragt nys Himlen som en lilje (16), Sch. 67/vg 2:24
- 7) Nu hvor dagen er oprunden (23), Sch. 20- bg/æ 3:56
- 8) Menuet nr. 3 Notenbüchlein - vg/bg/æ 2:13
- 9) På denne dag det bliver troet (20), Sch. 6-bg/vg 5:04
- 10) Simeon! Et saligt Syn frydefuldt Din sjæl bedærer (18), Sch. 33 -vg 4:04
- 11) Menuet nr. 4 Notenbüchlein - bg/æ/vg 1:58
- 12) Streng Jer an! For tiden lider (24), Sch. 61- bg/vg 4:12
- 13) Idag en tornekrone trykkes på et forslået hoved ned (9), Sch. 9-vg 5:06

- 14) **Menuet nr. 8 Notenbüchlein** - vg/bg/æ 1:30
- 15) **Dybt i en urgrundsskakt** (30), Notenbüchlein- bg/æ/vg 6:41
- 16) **Slemme barn! Du Afgrunds fange** (35), Sch. 56- bg/vg 3:19
- 17) **Menuet nr. 18 Notenbüchlein** - æ/ bg/vg 0:56
- 18) **En sol, som lyste varmt** (5), Sch. 13-bg/vg 3:10

Total: 58:19

Forkortelser

Sch.: Bach/Schemelli: Geistliche Lieder und Arien, 1736.

Notenbüchlein: J.S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach.

Tal i parentes henviser til C.M. Bellmans Skrifter Standardudgave udgiven af Bellmansällskapet XV Religiös diktning, Stockholm 1993.

bg: Barokguitar: **Kristian Buhl Mortensen**

æ: ærkelut: **Viggo Mangor**

vg: viola da gamba: **Mogens Rasmussen**

Produceret af **Viggo Masngor**

BELLMANS SALMER

Da jeg blev opmærksom på Bellmans-sällskapetets bind 15: "Religiös Diktning" (Stockholm 1993) i den nye "Standardudgave" af samtlige Bellmans skrifter, blev jeg helt betaget allerede da jeg vendte de første sider; her fandt jeg den samme ivrige, billedrige og indtrængende forkyndelse som hos Brorson og Stub, hvem Bellman i sine yngre dage var samtidig med - og tillige samme beåndede, blændende elegante verskunst. Men det er svære tekster at læse for en dansker, nu hvor der er gået over tohundrede år siden tilblivelsen.

Ved flittig brug af den kønne lille bogs udførlige forklaringer (ved Sven Thorén) gik det dog lettere, end jeg først ville have troet, at trænge ind bag overfladen, og det blev nu en sport for mig at tilbringe mine rejser med at fordanske, så flere kunne blive delagtiggjort i min opdagelse.

I sine unge år var Bellman faktisk mere kendt som indfølelse oversætter og original digter af kirkelige vers end som sprælsk lovsynger af Venus og Bacchus. Han tager i sine religiøse digtninge som regel udgangspunkt i en prædiketekst men overrasker ofte med sin egenvillige fortolkning, der sætter os på sporet af en dybere forståelse. Kun et par stykker af Fredmans melodier passer til salmerne og man må så enten på jagt efter gamle melodier eller få komponeret nye. Vi har her stort set holdt os til Georg Christian Schemellis sangbog fra 1736, ikke mindst fordi J.S. Bach var dens geniale musikredaktør. Dog er nr.15 fra Anna Magdalena Bachs nodebog ligesom instrumentalsatserne; og første nummer: "Kære Far" har en gammel svensk melodi. Bellman forsøgte at få teksten optaget i den svenske salmebog men den nåede ikke længere end til prøvesalmebogen (1765) tilmed i en meget hårdhændet bearbejdelse foretaget af en lærd komite.

Ulrik Cold

SYNOPSIS:

Nr. 10. Kære Far, tag hånd om mig
Kære Gud! Hjælp mig og stå mig bi i ét og alt og skænk mig Din fred. Vend mig ikke ryggen og lad ikke Verden forulempe mig. Vær min forsvarer for Din egen domstol snarere end dommer

Nr. 39. Om at løfte står der skrevet
Engang blev vi drevet ud af Paradiset af Guds vrede, men siden stred Frelseren for vor sag. Selv den vantro Tomas må erkende, at det blod, Jesus udgød, hilser folket; Fred være med Jer!

Nr. 37. Snart når Du til gravens hi
Vi er alle på vej mod graven, men skal ikke klæde os i sorg af den grund. Jesu lidelse var ubeskrivelig, men vor tro kommer Ham imøde og styrker os på de farligste veje, og kommer vi til at fælde tårer, renser de os. Hver tåre er mere værd end tusind verdners pragt.

Nr. 16. Ud sprang i al sin pragt nys Himlen som en lilje
Ved Jesu fødsel genlyder Universet af Englenes råb: Ære være Gud i det højeste! For Profeternes ord er blevet virkelighed, men de samme profeter blev dræbt af Folket. Kun omvendelse kan befri fra had og synd.

Nr. 23. Nu hvor dagen er oprunden
Brylluppet i Kana var helt uden ydre pragt, men den højeste gud var til stede. Du er indbudt; træd kun ind, men overvej først, om Du er værdig. Det himmelske lys vil forskrække Dig, men når det svinder, bliver du tavs.

Nr. 20. På denne dag det bliver troet
Ved Jesu dåb tav Naturen i stille og fredfyldt andagt. Læg også Du Dig Din dåb på sinde, for Du véd ikke, hvor kort eller hvor lang Din vandring bliver.

Nr. 18. Simeon! et saligt Syn frydefuldt Din sjæl bedårer
Simeon og Anna er forbilleder i håb og tro, og deres fryd ved synet af Jesusbarnet er sindbillede på håbets opfyldelse. Derved bliver de - og vi - forløste og tør se Døden i øjnene.

Nr. 24. Streng Jer an! For tiden lider
Jesus forkyndte Himmelrigets nærhed og helbredte de syge. En officer beder om sin tjeners helbredelse; Frelseren ser hans tro, og det sker. Lad os ikke fortvivle, men træde til nadverbordet og blive rene.

Nr. 9. Idag en tornekrone trykkes på et forslået hoved ned
Hvorfor handler I så ilde med denne uskyldige, martrede mand? Naturen skælver af angst, mens I ler og dog til gengæld kun høster Hans nåde og ingen straf. Vi, som tror, betragter Dig korsfæstede og sukker. Snart er rædslerne ovre, og Du i Glædens havn. Sov sødt i Din grav. Din Død har vundet os livet.

Nr. 30. Dybt i en urgrundsskakt
Mørkets Fyrste kæmper sig fri af sine lænker for at friste Jesus i ørkenen. Formasteligt forsøger han at friste selve Naturens Herre - Han der har skabt alt - til synd, men bliver styrtet ned i sin afgrund igen, Også Du, Verdens barn! Frist ikke Din Gud!

Nr. 35. Slemme barn! Du Afgrunds fange
Du, som skjuler Dig for Gud for Dine synders skyld, fat dog Kærlighedens ord og gå til Helligdommen for at forsones Dig med Gud. Men hvis Din anger er uoprigtig, bliver Du fælle med Judas.

Nr. 5. En sol, som lyste varmt
Ligesom Solen lyser skønnest i sin nedgang for at stå op til en ny morgen, således strålede Livsens Sol af guddomskraft i sin korsdød, men springer igen af Dødens skygge for at kaste sig i min favn og indgyde mig nyt håb med sin sejr.

Ulrik Cold - san spillede rædsomt på violin som barn og ungt menneske og blev uddannet til sanger af privatlærere samtidig med at han tog juridisk eksamen på universitetet. Han sang opera med andre studenter, blev anvendt som solist med Københavns Drengekor i Domkirken, var medlem af Radiokoret og optrådte snart som Oratoriesolist i hele Skandinavien. Operadebut og Lieddebut i 1968. Anfänger i Kassel 1969. Gæst på Komische Oper Berlin i 1971. Samme år ansat ved Det kongelige Teater i København. Operadirektør sammesteds 1975-77. 1978 Free lance. Optræder siden i mange lande i Opera, Oratorium og som Liedsanger. Adskillige film og gramfonoptagelser.

Kristian Buhl Mortensen (barokguitar) er uddannet i guitar og lut på Det kgl. danske Musikkonservatorium, hvor han debuterede fra solistklassen i 1979. Han har siden 1975 spiller guitar på Det kgl. Teater og desuden haft et udstrakt virke som kammermusiker med forskellige faste ensembler og solister. Kristian Buhl-Mortensen underviser nu på Frederiksværk kommunale Musikskole og på Det kgl. danske Musikkonservatorium. Han har medvirket ved mange pladeproduktioner både som arrangør af musikken, akkompagnatør og som solist.

Viggo Mangor (theorbe) er uddannet ved Det kgl. danske Musikkonservatorium i København hos Per-Oluf Johnson og Jesper Bøje Christensen og videreuddannet hos Eugen Dombois i Basel. Som solist og kammermusiker har Viggo Mangor turneret i Skandinavien, Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Belgien, Schweiz og Italien og har været en hyppig gæst i dansk radio og TV. Han har indspillet for Kontrapunkt, Paula, Horizon, Accord, Harmonia Mundi og Sinfonia og er lærer ved konservatorierne i København, Aarhus og Aalborg. I de senere år har Viggo Mangor også optaget og produceret adskillige højt roste klassiske CD'er.

Mogens Rasmussen (viola da gamba) er uddannet ved Det kgl. danske Musikkonservatorium i København og videreuddannet hos Jordi Savall i Basel. Mogens Rasmussen har en omfattende koncertvirksomhed som solist og continuo-spiller med udstrakt koncertvirksomhed i hele Europa samt radio-, TV- og en lang række CD-indspilninger. Han er bl.a. medlem af barokensemblerne „Violon-Banden” og „Opus 4” samt medstifter af det internationalt sammensatte gambe-ensemble „Bourrasque”. Underviser på Det fynske Musikkonservatorium i Odense og Det kgl. danske Musikkonservatorium i København.

Illustrationer: Jeppe Eisner